

SPRIJINUL CBRN ÎN OPERAȚIILE INTERMEDIARE ALE DIVIZIEI DE INFANTERIE

CBRN SUPPORT IN MIDTERM OPERATIONS OF THE INFANTRY DIVISION

SOUTIEN CBRN DANS LES OPÉRATIONS INTERMÉDIAIRES DE LA DIVISION D'INFANTERIE

Lt.col.conf.univ.dr. Alexandru HERCIU*

În acest articol, am abordat problematica planificării operaționale a sprijinului CBRN din perspectiva modulului CBRN ca element căruia îi revine sarcina integrării, conducerii, coordonării și evaluării operațiilor pentru reducerea efectelor armelor de distrugere în masă (ADM) asupra forțelor și pentru restabilirea funcțiilor esențiale afectate ale operației diviziei de infanterie. În acest context, am detaliat activitățile specifice și responsabilitățile specialiștilor din cadrul celulelor CBRN. Aceste activități sunt desfășurate pentru executarea operațiilor intermediare cu cea mai mare probabilitate de a se desfășura, și anume: deplasarea, staționarea și regruparea/înlocuirea.

In this article, we addressed the issue of operational planning of CBRN support in midterm operations of the infantry division, from the perspective of the CBRN module as an element in the task of integrating, conducting, coordinating and evaluating operations to reduce the effects of weapons of mass destruction (WMD) and restoring the essential functions affected by the operation. In this context, we have detailed the specific activities and responsibilities of CBRN cell specialists. These activities facilitate the execution of the intermediate operations most likely to occur during the operations of the division: movement, stationing and regrouping / replacement.

Dans cet article, nous avons abordé la question de la planification opérationnelle de l'appui CBRN du point de vue du module CBRN en tant qu'élément ayant la tâche d'intégration, de conduite, de coordination et d'évaluation des opérations visant à atténuer les effets des armes de destruction massive (ADM) sur les forces et à restaurer les fonctions clés affectées de l'opération de la division d'infanterie. Dans ce contexte, nous avons détaillé les activités et les responsabilités spécifiques des spécialistes des cellules CBRN. Ces activités sont exécutées pour effectuer les opérations intermédiaires les plus probables, à savoir: le déplacement, le stationnement et le regroupement / remplacement.

Cuvinte-cheie: pericole; riscuri; amenințări CBRN; conducerea apărării CBRN; operații intermediare; sprijin CBRN.

Keywords: CBRN hazards; risks; threats; the leadership of CBRN defense; intermediate operations; CBRN support.

Mots-clés: dangers; risques; menaces CBRN; la direction de la défense CBRN; opérations intermédiaires; soutien CBRN.

Proliferarea armelor de distrugere în masă (ADM), existența obiectivelor de risc CBRN pe teritoriul național și în proximitatea acestuia, expansiunea rețelelor teroriste și traficul cu materiale radioactive, agenți biologici și chimici determină o viziune nouă asupra descurajării. Aceasta impune, din partea factorilor responsabili, luarea măsurilor de anticipare a pericolelor,

evaluarea și managementul consecințelor care pot fi produse de unele acțiuni ostile, necontrolate sau accidentale.

S-ar putea crede că ADM, în special armele chimice și cele biologice, nu mai reprezintă o amenințare majoră. Realitățile conflictelor din ultimele decenii au reliefat că niciun inamic nu renunță dezinteresat la mijloacele de luptă de care dispune, decât dacă apar altele mai eficiente. În aceste condiții, pe lângă arma nucleară și materialele radioactive, posibilitatea folosirii armei chimice și a celei biologice (deși interzise prin tratate

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: herciu_alexandru12@yahoo.com

internaționale) rămâne o amenințare periculoasă și în prezent.

În fața superiorității forțelor armate, în capabilități militare convenționale, inamicul poate căuta strategii și tactici neconvenționale pentru a reduce acest avantaj, folosind agenții CBRN și materialele toxice industriale/TIM. În acest context, atentatele puse la cale de grupări teroriste pot fi realizate pentru a confirma amenințarea cu folosirea agenților CBRN și a limita regulile de angajare ale forțelor armate.

În viitor este posibil ca Armata României să acționeze în condiții/medii CBRN, precum și în condițiile producerii emisiilor, altele decât atacul/EADA, desfășurând operații militare în situații deosebit de complexe pe teritoriu național sau partener în operații multinaționale.

De aceea, operațiile trebuie planificate astfel încât forțele proprii să fie capabile să se apere nu numai împotriva atacurilor convenționale, ci să fie eficiente atât în conducerea, cât și în desfășurarea operațiilor în condiții/medii CBRN.

Pornind de la aceste considerente, mi-am propus să abordez problematica conducerii apărării CBRN în operațiile intermediare ale diviziei de infanterie în context întrunit, în condiții/medii CBRN.

Aspecte generale privind operațiile desfășurate de către divizia de infanterie în context întrunit

Divizia de infanterie reprezintă – singură sau împreună cu alte mari unități și unități componenta terestră a grupării operative întrunite – o mare unitate tactică capabilă de acțiuni militare prelungite.

În contextul operației întrunite, divizia de infanterie reprezintă o componentă de bază, care, în cooperare cu elemente aparținând celorlalte categorii de forțe ale armatei desfășoară acțiuni militare diverse în mediu terestru pe toate direcțiile teritoriului național și în afara acestuia, fiind capabilă să realizeze prezența, extinderea, continuitatea și dominația în teren, și să susțină, în orice moment, toată gama acțiunilor militare.

Gruparea de forțe de tip divizie se caracterizează, în principal, prin modularitate și printr-o structură de forțe de valoare variabilă, capabilă să acționeze împreună, integrat și întrunit, pentru o perioadă de timp sub comandă unică pentru îndeplinirea unei misiuni cu caracter relativ independent. Compunerea structurii de forțe este

influențată de o serie de factori dintre care, în opinia mea, cei mai importanți sunt: tipul operației, forma de luptă, specificul misiunii, forțele și mijloacele puse la dispoziție și caracteristicile geoclimatice ale zonei de operații în care se vor desfășura acțiunile militare.

Având în vedere faptul că acest tip de grupare de forțe este o structură militară cu valoare variabilă, care nu are, în general, o formulă standard de organizare, iar în unele manuale și în unele lucrări de specialitate, elaborate la nivelul armatei române, este denumită „gruparea de forțe de tip divizie”, în altele „divizie” sau „divizie de infanterie”, iar în prezentul articol voi folosi sintagma „divizie de infanterie”.

Divizia de infanterie poate duce atât tipurile de operații specifice luptei armate, ofensiva și apărarea, cât și operații intermediare și operații de stabilitate¹.

Operațiile ofensive sunt acțiuni prin care forțele caută inamicul pentru a-l ataca, iar cele defensive (de apărare) sunt acțiuni îndreptate împotriva operațiilor ofensive ale inamicului.

Operațiile de stabilitate urmăresc stabilizarea unei situații și reducerea nivelului violenței; prin aceasta se impune securitatea și controlul asupra unei zone angajând capabilitățile militare la restaurarea serviciilor esențiale pentru populație și sprijinul agențiilor civile.

Operațiile intermediare nu se pot desfășura izolat, acestea făcând legătura sau creând condiții pentru ofensivă, pentru defensivă sau pentru operații de stabilitate.

În concordanță cu aprecierile făcute anterior privind caracteristicile și fizionomia operațiilor întrunite, precum și faptul că divizia constituie marea unitate tactică reprezentativă a componentei terestre, menționez faptul că divizia de infanterie reprezintă o soluție de actualitate și de viitor, capabilă să acționeze integrat și întrunit în structuri multinaționale, în orice teatru de operații atât în operații specifice luptei armate, cât și în operații de stabilitate.

Operațiile intermediare desfășurate de către divizia de infanterie

Expresia *operații intermediare* a apărut în vocabularul militar românesc, la mijlocul deceniului trecut, ca o nevoie în procesul elaborării noilor doctrine și manuale pentru luptă, din dorința

de a le alinia cât mai mult posibil la prevederile doctrinelor și manualelor pentru luptă din armatele statelor membre NATO. Aceasta a înlocuit un alt concept, cunoscut sub denumirea de *acțiuni militare asociate*, utilizat într-o perioadă destul de lungă de timp, dar și pe acela, utilizat mai rar – *faze de tranziție* – care constituie traducerea directă a expresiei *transitional phases* din doctrinele NATO. Deși, în general, exprimă același lucru, formularea *operații intermediare* mi se pare mai adecvată limbajului militar românesc și realității exprimate prin sensul în care acest concept este utilizat.

Operațiile intermediare nu pot fi delimitate strict de operațiile specifice luptei armate și nici de operațiile de stabilitate, întrucât ele se execută tocmai pentru îndeplinirea scopului acestora influențând, în mod decisiv, rezultatul lor final.

În literatura militară de specialitate se stipulează faptul că acțiunile intermediare sunt: *deplasarea, marșul, staționarea, regruparea, înlocuirea, înaintarea spre contact, joncțiunea, retragerea, lupta de întâlnire, cercetarea, securitatea și protecția, trecerea sau înlăturarea obstacolelor și însoțirea convoaielor*².

Consider că forțele diviziei de infanterie pot fi lovite de inamic cu ADM, de exemplu, în timpul pregătirii deplasării în raioanele de mobilizare, de concentrare, de dispunere, de așteptare, pe timpul deplasării, în special, la trecerea peste cursurile de apă, prin defileuri, în trecători, prin noduri de comunicație sau în timpul dispunerii în raioanele pentru odihna de zi/noapte.

Întrebuințarea ADM de către inamic asupra forțelor diviziei de infanterie care execută operații intermediare, are unele particularități de care trebuie să se țină seama atunci când se organizează protecția împotriva acestor arme.

Atacurile cu ADM asupra diviziei de infanterie care au ca efect destabilizarea conducerii și a funcțiilor esențiale, contaminarea CBRN a unor largi suprafețe, producerea unui puternic impact psihologic asupra luptătorului prin suferință și prin amploarea pierderilor, reclamă răspunsul imediat al forțelor specializate de apărare CBRN, aflate la dispoziția comandantului (din organica diviziei de infanterie și cele primite ca întărire de la eșalonul superior).

Ofițerilor specialiști, din cadrul modulului CBRN de la nivelul statului major al diviziei de infanterie, le revine sarcina pregătirii, conducerii,

încheierii și evaluării operațiilor CBRN pentru reducerea efectelor ADM asupra forțelor diviziei de infanterie și pentru restabilirea funcțiilor esențiale afectate ale operației intermediare, în scopul realizării condițiilor necesare îndeplinirii cu succes a obiectivelor planificate.

La nivel tactic, operațiile CBRN pot include:

- operații CBRN ofensive în teritoriul controlat de inamic (de exemplu, executarea unor raiduri, având ca obiectiv distrugerea unor facilități, a infrastructurii sau a mijloacelor de întrebuințare a ADM ale inamicului);
- măsuri de apărare CBRN active (de exemplu, apărarea antiaeriană sau artileria terestră pentru neutralizarea/nimicirea mijloacelor de întrebuințare);
- măsuri de apărare CBRN pasive pentru prevenirea și pentru apărarea forțelor diviziei de infanterie împotriva armelor CBRN și a efectelor acestora, pentru sprijinul operațiilor în condiții/medii CBRN.

Măsurile de apărare CBRN pasive includ: cercetarea și supravegherea CBRN, avertizarea și raportarea CBRN, anticiparea, evaluarea și modelarea riscurilor CBRN, protecția personalului și a echipamentelor, precum și decontaminarea RBC.

Conducerea apărării CBRN în operațiile intermediare ale diviziei de infanterie

În continuare, am analizat anumite aspecte particulare, privind conducerea Apărării CBRN în trei dintre operațiile intermediare care, în opinia mea, pot avea cea mai mare probabilitate de desfășurare la nivelul diviziei de infanterie, și anume: deplasarea, staționarea și regruparea/înlocuirea. Acestea pot precede, însoți sau urma operațiile specifice luptei armate duse de către divizia de infanterie.

a) Pe timpul deplasării

În Războiul din Golf (1990-1991), pentru forțele terestre, deplasarea și staționarea acestora, premergătoare trecerii la ofensivă, au durat 6-7 luni (august 1990 - februarie 1991), în timp ce acțiunile de luptă propriu-zise au durat numai 100 de ore (aproximativ 2,2% din totalul campaniei)³.

În consecință, în activitatea comandamentului diviziei de infanterie, planificarea, organizarea, coordonarea și controlul deplasării forțelor vor ocupa un loc important.

În funcție de situațiile și de condițiile în care se execută deplasarea, de scopul acesteia, de timpul afectat, de starea comunicațiilor și de existența mijloacelor de transport, divizia de infanterie se poate deplasa folosind următoarele procedee:

- marș (pe autovehicule);
- transport (pe mijloace rutiere, feroviare, aeriene ori navale);
- combinat (prin marș și transport)⁴.

Experiența de război și cea rezultată din aplicații/exerciții cu trupe în teren a demonstrat că, la nivel național, deplasarea combinată a diviziei de infanterie va constitui procedeul de bază folosit, deoarece răspunde atât criteriilor de eficiență economică (consumuri mai mici de piese de schimb, carburanți și lubrifianți, uzură mai mică a tehnicii etc.), cât și criteriilor de operativitate impuse de situația operativă, care reclamă executarea acestei acțiuni (ajungerea la timp și cu puterea de luptă completă, ținând cont, de exemplu, că, după două etape de marș, circa 10 % din blindate au nevoie de reparații⁵). În același timp, operațiile militare la care Armata României a participat, în afara teritoriului național, au presupus deplasări prin marș combinat cu transport pe comunicațiile rutiere, feroviare, aeriene și navale.

În condițiile actuale, divizia de infanterie se va deplasa cel mai frecvent folosind procedeul combinat, executat simultan sau succesiv – marș (pentru tehnica ușoară) și transport pe căile de comunicații feroviare (pentru tehnica grea, agabaritică).

Măsurile de securitate a deplasării și protecția forțelor sunt stabilite de către conducerea diviziei și vor fi puse în aplicare de către toate structurile subordonate. Ele constituie o anexă/appendice la planul/ordinul de deplasare la care au acces toate structurile subordonate.

În acest context, măsurile de apărare CBRN se planifică, se organizează și se execută de către modulul CBRN în scopul menținerii capacității operaționale a forțelor diviziei de infanterie pe timpul deplasării prin marș, prin transport sau combinat în condiții/medii CBRN. Pe timpul deplasării, o atenție deosebită în organizarea apărării CBRN se acordă: cercetării CBRN, protecției nemijlocite a forțelor, alegerii procedeelelor de trecere a zonelor (raioanelor) contaminate RBC, limitării și înlăturării urmărilor incidentului CBRN.

Modulul CBRN al diviziei de infanterie va asigura sprijinul CBRN pe timpul marșului, de

regulă, cu forțele și cu mijloacele de apărare CBRN puse la dispoziție. În situația în care eșalonul superior dispune de capacități CBRN, acesta poate interveni, în unele cazuri, cum ar fi, de exemplu, la trecerea peste cursuri de apă mari, prin munți, în punctele de tranzit etc.

În schimb, sprijinul CBRN al forțelor care se deplasează pe calea ferată poate reveni preponderent eșalonului superior, în special pe timpul transportului.

În opinia mea, pentru realizarea unui sprijin CBRN eficient pe fiecare itinerar din fâșia de marș/direcție de transport, la nivelul diviziei de infanterie, specialiștii din cadrul modulului CBRN trebuie să ia în calcul o repartizare descentralizată a subunităților de apărare CBRN la dispoziție. Acest lucru presupune delegarea comenzii și controlului către alte structuri în concordanță cu amenințarea CBRN, cu decizia comandantului și cu posibilitatea susținerii logistice.

În concluzie, conducerea apărării CBRN a diviziei de infanterie pe timpul deplasării în condiții/medii CBRN, constituie o acțiune intermediară deosebit de complexă, care solicită specialiștii de apărare CBRN din cadrul modulului CBRN/D și forțele de sprijin CBRN, pentru a lua măsurile adecvate necesare asigurării ajungerii la timp a forțelor în zona de operații și cu puterea de luptă completă. Acest tip de acțiune va preceda, va însoți sau va urma orice acțiune ofensivă/defensivă sau de stabilitate.

b) Pe timpul staționării

Conducerea apărării CBRN impune, pe timpul staționării, luarea măsurilor specifice de către specialiștii din cadrul modulului CBRN, pentru dispunerea forțelor diviziei de infanterie în raioanele de staționare de bază, itinerarele de intrare/ieșire în/din acestea, precum și în raioanele de staționare de rezervă.

Cercetarea CBRN se organizează și se execută pe itinerarele de intrare în raioane, pe itinerarele de ieșire din acestea, pe itinerarele care converg către raioanele de staționare de rezervă, precum și în cadrul acestora pentru a se confirma sau pentru a se infirma existența contaminării RBC.

Această misiune poate fi executată de elementele de cercetare CBRN din cadrul grupelor de recunoaștere/patrulilor de cercetare organizate de divizia de infanterie sau de către eșalonul superior.

Pentru avertizarea/alertarea forțelor diviziei de infanterie despre pericolul atacului CBRN sau despre contaminarea RBC, divizia organizează Sistemul de Avertizare și Raportare CBRN în raioanele de staționare, prin dispunerea Centrului de Analiză și Prognoză CBRN la PC/DI, Subcentrului de Analiză și Prognoză CBRN la PC/Bg. și a surselor de informare CBRN la PC/B (similare).

În cadrul măsurilor de gestionare a pericolului CBRN, în raioanele de staționare se realizează dispersarea și mascarea forțelor, astfel încât să fie exclusă posibilitatea lovirii simultane a două unități cu o singură lovitură nucleară de putere mijlocie. De asemenea, nu se stabilesc raioane de staționare în apropierea obiectivelor de risc CBRN.

Decontaminarea RBC se organizează de-a lungul itinerarelor de intrare/ieșire în/din raioanele de staționare, astfel încât unitățile să nu se dispună în acesta, fiind contaminate. În acest scop, se recunosc și se pregătesc pentru instalare, puncte de decontaminare atât de către divizia de infanterie, cât și de către eșalonul superior.

La ieșirea din raioanele de staționare, punctele de decontaminare se recunosc și se pregătesc pentru lucru la cel puțin lungimea unei coloane de batalion față de acestea.

La întrebuițarea armelor CBRN de către inamic/producerea evenimentelor EADA, la nivelul comandamentului diviziei de infanterie, se iau următoarele măsuri: precizarea situației create pe itinerarele de intrare sau în raioanele de staționare; executarea prognozei contaminării RBC, avertizarea și raportarea CBRN; organizarea limitării și înlăturării urmărilor atacului CBRN.

În acest scop, subunitățile de cercetare CBRN, proprii sau ale eșalonului superior, descoperă și determină contaminarea RBC și stabilesc căile de ocolire a zonelor contaminate RBC, pentru ocuparea raioanelor de rezervă.

Procedeele de traversare/ocolire a zonelor/rutelor contaminate RBC au fost precizate la deplasarea forțelor diviziei de infanterie.

În funcție de natura atacului CBRN, în raioanele de staționare se execută măsuri de salvare-evacuare prin acțiunea eșalonului superior.

În situația contaminării radioactive a raionului de staționare, unitățile care au fost surprinse de depunerea norului radioactiv părăsesc raioanele după precizarea timpului optim de ieșire din acestea, iar în situația contaminării chimice și biologice,

forțele se scot imediat și se deplasează în raionul de rezervă.

Decontaminarea RBC (totală sau finală) se execută, de regulă, la ieșirea din raioanele contaminate RBC, astfel încât unitățile afectate să nu ocupe noile raioane de staționare, fiind contaminate. Procedeele de strângere, de transport și de decontaminare a îmbrăcămintei și EPI CBRN sunt cele cunoscute.

În concluzie, chiar dacă staționarea trupelor constituie, uneori, o operație în sine sau va fi o etapă premergătoare desfășurării operațiilor specifice luptei armate/intermediare, în combinație cu deplasarea, desfășurarea acestora în condiții/medii CBRN impune adoptarea de către modulul CBRN a măsurilor adecvate de sprijin CBRN, pentru evitarea surprinderii, în cazul unui atac cu ADM executat de inamic, și realizarea unui management eficient al consecințelor CBRN.

c) Pe timpul regroupării/înlocuirii

Regruparea. Măsurile de apărare CBRN, luate de către specialiștii din cadrul modulului CBRN, vizează raioanele de adunare a unităților care se regrupează, itinerarele de ieșire din raioanele (aliniamentele) ocupate, punctele obligatorii de trecere de pe direcțiile de deplasare, precum și raionul sau dispozitivul ordonat pentru regrupare.

Cercetarea CBRN se organizează în funcție de procedeele adoptate pentru regrupare, și anume: din adâncime spre front, de-a lungul frontului, și dinspre front spre spate, avându-se în vedere devansarea forțelor care se regrupează în scopul infirmării sau confirmării contaminării RBC în raioanele de adunare pe itinerarele de deplasare/manevră, precum și în locurile (raion, dispozitiv, aliniament) ordonate pentru regrupare.

Avertizarea și raportarea CBRN se va executa în cadrul SAR CBRN și vor funcționa în toate fazele regroupării, inclusiv după încheierea acestora și după ocuparea raioanelor ordonate.

Pentru gestionarea pericolului CBRN, se utilizează procedeele de dispersare și de mascare a forțelor care se regrupează pentru a nu fi afectate pe timpul executării acestei activități.

Decontaminarea RBC se organizează la ieșirea din raioanele de adunare sau după trecerea aliniamentelor ordonate pentru regrupare de-a lungul itinerarelor de deplasare/manevră, în special, după trecerea punctelor obligatorii, precum și înainte

de ocuparea raioanelor finale sau a dispozitivului precizat la încheierea regrupării.

Aceste misiuni se organizează și se execută cu structurile specializate proprii sau cu cele ale eșalonului superior, care sprijină regruparea diviziei de infanterie.

În esență, pe timpul regrupării diviziei de infanterie, măsurile de apărare CBRN vizează menținerea capacității operaționale a unităților, care execută această activitate în condiții/medii CBRN, și asigurarea îndeplinirii altor misiuni.

Înlocuirea. Măsurile de apărare CBRN se organizează de către specialiștii din cadrul modulului CBRN pentru asigurarea înlocuirii forțelor dintr-un raion cu alte forțe, pentru trecerea către înainte prin dispozitivul forțelor aflate la contact în vederea desfășurării operației ofensive, și pentru trecerea către înapoi, prin dispozitivul forțelor care ocupă o fâșie (raion, poziție) de apărare, în condițiile existenței pericolului/contaminării RBC.

Situația cea mai grea atât în apărare, cât și în ofensivă, este atunci când o parte dintre unități și-au pierdut capacitatea de luptă ca urmare a contaminării RBC și trebuie înlocuite cu alte forțe.

În acest context, unitățile afectate sunt înlocuite, apoi se deplasează în spate pentru executarea decontaminării finale, de regulă, cu sprijinul eșalonului superior.

Pe timpul înlocuirii forțelor, măsurile de apărare CBRN vizează respectarea următoarelor reguli:

- cel care este înlocuit are organizate misiunile de specialitate în zona de acțiune de care poate beneficia cel care înlocuiește;
- cel care înlocuiește are organizate misiunile de specialitate cu forțele proprii sau cu sprijinul eșalonului superior până în raionul de acțiune al celui înlocuit;
- după înlocuire, misiunile de specialitate se organizează atât de forțele înlocuite, cât și de cele care le-au înlocuit cu sau fără sprijinul eșalonului superior.

Dacă pe timpul înlocuirii inamicului se trece la întrebuințarea armelor CBRN, unitățile afectate execută măsurile de limitare și de înlăturare a urmărilor contaminării RBC, astfel:

- unitatea care înlocuiește imediat, înainte de înlocuire;

- unitatea care este înlocuită, după executarea acestei activități și deplasarea în zona din spate.

Procedeele de cercetare CBRN și de decontaminare RBC pe timpul înlocuirii forțelor sunt similare cu cele precizate la deplasare și la staționare.

În mod normal, regruparea și înlocuirea, ca de altfel și celelalte tipuri de operații intermediare, nu sunt operații de sine stătătoare, ci etape ale operațiilor ofensive sau de apărare, ori de stabilitate, ceea ce înseamnă că planificarea lor face parte intrinsecă din planificarea operațiilor de ansamblu.

Pentru detalierea acțiunilor corespunzătoare acestor faze/operații se vor întocmi anexe la planul/ordinul de operații al forței. Totuși, nu exclud situația când, mai ales la nivelul tactic, planificarea să vizeze numai o astfel de operație – regruparea sau înlocuirea.

Concluzie

În concluzie, apreciez faptul că operațiile intermediare ale diviziei de infanterie oferă contextul general favorabil în care inamicul, prin posibilitățile pe care le deține și pentru îndeplinirea scopurilor propuse poate impune desfășurarea acțiunilor în condiții/medii CBRN. În acest context, consider extrem de importantă activitatea modulului CBRN, pentru conducerea acțiunilor desfășurate de către cele două elemente de dispozitiv (SAR CBRN și forța de sprijin CBRN) pe timpul operației intermediare.

În etapa de planificare operațională a sprijinului CBRN, scopul principal al specialiștilor din cadrul modulului CBRN vizează integrarea structurilor, articularea sistemului de supraveghere și de avertizare CBRN, precum și distribuția echilibrată/proportională a forțelor la dispoziție pe baza analizei situației și a misiunii.

Momentul transformării condițiilor în medii CBRN presupune reacția graduală, promptă și eficientă a structurilor, conform schemei planificate sau într-o altă variantă impusă de situația concretă și care poate genera opțiuni și acțiuni pe care modulul CBRN le va evalua și le va organiza continuu, pentru îndeplinirea misiunii, aceea de menținere a capacităților acționale a forțelor proprii care desfășoară operația intermediară în medii CBRN.

NOTE:

- 1 Colectiv, *Manualul de tactică generală a forțelor terestre*, București, 2013, p. VIII.
- 2 Colectiv, *FT-3, Manualul de tactică generală a Forțelor Terestre*, București, 2013, p. VIII-1.
- 3 Colectiv, *Artă militară: operații intermediare*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2005, p. 18.
- 4 Colectiv, *Manualul de luptă al diviziei de infanterie (proiect)*, București, 2006, p. 200.
- 5 Col.dr. Dumitru Alexiu, *Operațiile de deplasare a trupelor*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 1999, p. 95.

BIBLIOGRAFIE

- Col.dr. Alexiu Dumitru, *Operațiile de deplasare a trupelor*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 1999.
- Colectiv, *Manualul de tactică generală a forțelor terestre*, București, 2013.
- Colectiv, *FT-3, Manualul de tactică generală a Forțelor Terestre*, București, 2013.
- Colectiv, *Artă militară: operații intermediare*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2005.
- Colectiv, *Manualul de luptă al diviziei de infanterie (proiect)*, București, 2006.